

Cuprins

Capitolul I. Organizarea statală a puterii.....	1
Secțiunea I. Popor, națiune, putere de stat, puteri publice.....	1
Secțiunea a II-a. Relația putere politică – putere de stat	2
Secțiunea a III-a. Trăsăturile generale ale puterii organizate statal.	
Deosebirile de alte puteri.....	3
§1. Caracterul de putere	3
§2. Caracterul social al puterii statale	4
§3. Puterea de stat este o putere de constrângere.....	4
§4. Puterea de stat este puterea de a exprima și realiza voința guvernanților ca voință general-obligatorie	4
§5. Caracterul organizat al puterii statale.....	5
§6. Suveranitatea puterii de stat	5
Secțiunea a IV-a. Separația puterilor, echilibrul puterilor, colaborarea puterilor	5
§1. Originile teoriei separației puterilor	5
§2. Teoria clasică a separației puterilor în stat	7
§3. Evoluția explicațiilor privind separația/echilibrul puterilor în stat	9
§4. Organizarea statală contemporană a puterii politice	11
Secțiunea a V-a. Consacrarea separației puterilor în stat în Constituția României.....	11
Secțiunea a VI-a. Sinteza considerațiilor expuse privind separația/echilibrul puterilor.....	15
Bibliografie la Capitolul I.....	18
Capitolul II. Partidele politice	21
Secțiunea I. Noțiunea de partid politic	21
§1. Partidele politice și libertatea de asociere	21
§2. Partidele politice și alte forme de asociere.....	22
§3. Reguli juridice specifice partidelor politice	23
§4. Definiția partidului politic	24
Secțiunea a II-a. Scopul asocierii cetățenilor în partide politice.	
Funcțiile partidelor politice	26
Secțiunea a III-a. Categori și variante de partide politice	28
§1. Partide confesionale, partide regionale, partide naționale, partide de clasă, partide etnice	28
§2. Partide democratice, partide liberale, partide conservatoare, partide social-democratice, partide de stânga, partide de centru, partide de dreapta	29
§3. Partide de cadre și partide de mase	30
§4. Partide suple și partide rigide.....	30
§5. Partide unice, partide unificate, partide dominante.....	30
§6. Sisteme de partide politice	31
Secțiunea a IV-a. Partidele politice în România	32
§1. Scurt istoric al evoluției partidelor politice în România	32

§2. Pluripartidismul în România după Revoluția din Decembrie 1989	33
Secțiunea a V-a. Câteva exigențe juridice privind partidele politice	34
Bibliografie la Capitolul II	38

Capitolul III. Teoria statului

Secțiunea I. Definiția statului și evoluția sa istorică	42
§1. Definiția juridică a conceptului de stat	44
1.1. Concept interdisciplinar	44
1.2. Statul ca subiect de drept	44
1.3. Statul ca putere politică organizată	44
1.4. Statul ca instituție	45
1.5. Statul ca ordine juridică	45
1.6. Definiția statului	46
§2. Etapele formării statului	46
2.1. Apariția statului în sens modern	47
a. Statul feudal	47
b. Statul absolutist	48
c. Statul de drept și național	48
d. Statul de drept și social	48
2.2. Evoluția sistemului juridic	49
Secțiunea a II-a. Legitimitatea și funcțiile statului	49
§1. Conceptul de legitimitate a statului	49
1.1. Originea puterii de stat	50
1.2. Justificarea modernă a legitimității statului	51
1.3. Controverse doctrinare legate de conceptul de legitimitate a statului	51
§2. Conceptul de funcții ale statului	52
2.1. Raportul dintre funcțiile statului și actele juridice	53
2.2. Clasificarea funcțiilor statului	53
Secțiunea a III-a. Elementele statului	54
§1. Populația	55
1.1. Populație și popor	55
1.2. Populație și națiune	55
1.3. Populație și cetățenie	56
§2. Teritoriul	56
2.1. Teritoriul – element constitutiv indispensabil al statului	57
2.2. Teritoriul – condiție a statului	57
2.3. Delimitarea geografică a teritoriului	57
§3. Suveranitatea	58
3.1. Terminologie	58
3.2. Evoluție istorică	59
3.3. Suveranitatea poporului și suveranitatea națională	60
3.4. Titularul suveranității înțelese ca putere de stat	62
3.5. Definiția suveranității de stat	62
Secțiunea a IV-a. Forma de guvernământ	62
§1. Monarhia	63
§2. Republica	63
§3. Evoluția formei de guvernământ a statului modern român	64
Secțiunea a V-a. Structura de stat	65

§1. Noțiunea de structură (formă) de stat.....	65
§2. Formele structurii de stat.....	66
2.1. Statul unitar (simplu).....	66
2.2. Statul federativ (compus, unional).....	67
§3. Asociațiile de state.....	69
3.1. Uniunea personală.....	69
3.2. Uniunea reală.....	69
3.3. Confederația de state.....	70
Secțiunea a VI-a. Organizarea administrativă a teritoriului.....	70
§1. Noțiunea și importanța organizării administrative a teritoriului.....	70
§2. Organizarea administrativă actuală a teritoriului României.....	73
2.1. Scurt istoric.....	73
2.2. Unitățile administrativ-teritoriale din România.....	74
a. Județul.....	74
b. Orașul.....	75
c. Comuna.....	75
d. Stațiunile balneoclimaterice.....	76
e. Satele și cătunele.....	76
Secțiunea a VII-a. Caracterile statului român.....	76
§1. România – stat național.....	76
§2. România – stat suveran și independent.....	77
§3. România – stat unitar și indivizibil.....	79
§4. România – stat de drept, democratic și social.....	79
Bibliografie la Capitolul III.....	84
Capitolul IV. Sistemul electoral.....	91
Secțiunea I. Considerații generale.....	91
Secțiunea a II-a. Drepturile electorale ale cetățenilor români.....	92
§1. Unele considerații generale privind drepturile exclusiv politice.....	92
1.1. Sfera drepturilor electorale.....	92
1.2. Dreptul de a alege.....	93
1.3. Dreptul de a fi ales.....	94
1.4. Dreptul de revocare.....	94
1.5. Drepturile electorale ale cetățenilor români în contextul european.....	95
§2. Dreptul de vot.....	98
2.1. Universalitatea votului.....	98
a. Votul censitar.....	98
b. Votul capacitar.....	99
2.2. Egalitatea votului.....	101
2.3. Votul direct.....	102
2.4. Secretul votului.....	102
2.5. Votul liber exprimat.....	103
§3. Dreptul de a fi ales.....	104
Secțiunea a III-a. Scrutinul.....	105
§1. Concept.....	105
§2. Clasificarea sistemelor electorale.....	106
2.1. Sistemul majoritar.....	106
2.2. Sistemul reprezentării proporționale.....	106

2.3. Sisteme electorale mixte	106
a. Sistemul înrudirilor („des apparentements”)	107
b. Sistemul german al buletinului dublu	107
§3. Categoriile de scrutin	107
3.1. Tipuri de propuneri de candidați	107
a. Scrutin uninominal	107
b. Scrutin de listă	107
c. Unul sau două tururi de scrutin	108
§4. Avantajele și dezavantajele scrutinului de listă	109
§5. Avantajele și dezavantajele scrutinului uninominal	109
Secțiunea a IV-a. Organizarea și desfășurarea alegerilor	110
§1. Stabilirea datei alegerilor	110
§2. Stabilirea numărului, delimitarea și numerotarea circumscripțiilor electorale și a colegiilor electorale	110
§3. Listele electorale. Cărțile de alegător. Registrul electoral	115
3.1. Listele electorale	115
3.2. Cărțile de alegător	117
§4. Birourile și oficiile electorale	118
§5. Secțiile de votare	121
§6. Propunerea candidaturilor	122
§7. Buletinele de vot. Semnele electorale. Ștampilele electorale	124
§8. Campania electorală	126
§9. Desfășurarea votării	127
Secțiunea a V-a. Stabilirea rezultatelor votării. Atribuirea mandatelor	129
§1. Stabilirea rezultatelor votării la secția de votare	129
§2. Rolul Biroului Electoral Central și al biroului electoral de circumscripție în stabilirea rezultatelor votării	130
§3. Atribuirea mandatelor	131
3.1. Sisteme de atribuire a mandatelor parlamentare	131
3.2. Atribuirea mandatului de Președinte al României	135
3.3. Distribuirea și atribuirea mandatelor pentru Camera Deputaților și Senat	136
a. Distribuirea mandatelor la Camera Deputaților și Senat	136
b. Atribuirea mandatelor deputaților și senatorilor	138
§4. Alte reguli electorale	139
Bibliografie la Capitolul IV	140
Capitolul V. Referendumul	143
Secțiunea I. Considerații generale	143
Secțiunea a II-a. Instrumentele democrației semi-directe în Constituția României	144
§1. Inițiativa populară	145
§2. Referendum și plebiscit (terminologie)	146
§3. Tipuri de referendum	147
§4. Consacrarea referendumului în Constituția României	151
§5. Regimul juridic al referendumului	154
Bibliografie la Capitolul V	155

Capitolul VI. Parlamentul	157
Secțiunea I. Generalități. Caracterizarea parlamentului	157
Secțiunea a II-a. Funcțiile parlamentului.....	158
§1. Prezentare generală a funcțiilor parlamentului	158
1.1. Funcția deliberativă	159
1.2. Funcția constituantă	159
1.3. Funcția jurisdicțională	160
§2. Clasificarea funcțiilor	160
2.1. Funcția legislativă a parlamentului	160
2.2. Stabilirea direcțiilor principale ale activității social-economice, culturale, statale și juridice	162
2.3. Alegerea, formarea, avizarea formării, numirea sau revocarea unor autorități statale	163
2.4. Controlul parlamentar	163
a. Controlul parlamentar exercitat prin dări de seamă, mesaje, rapoarte, programe.....	164
b. Controlul exercitat prin comisiile parlamentare	165
c. Controlul exercitat prin întrebări și interpelări	165
d. Dreptul deputaților și senatorilor de a cere și obține informațiile necesare	167
e. Controlul exercitat prin rezolvarea petițiilor cetățenilor	167
f. Controlul exercitat prin avocatul poporului (ombudsman).....	168
2.5. Conducerea în politica externă	170
2.6. Atribuțiile parlamentului privind organizarea internă și funcționarea sa	170
a. Validarea sau anularea alegerii parlamentarilor.....	170
b. Adoptarea regulamentului de funcționare	170
c. Alegerea organelor interne ale Camerelor Parlamentului.....	171
d. Stabilirea bugetului propriu.....	171
e. Unele atribuții privind statutul deputaților sau senatorilor	171
§3. Structura parlamentului.....	171
3.1. Camera aristocratică	172
3.2. Camera federală	172
3.3. Camera democratică	173
3.4. Bicameralismul în statele unitare.....	173
§4. Organizarea internă a parlamentului	175
4.1. Generalități	175
4.2. Grupurile politice parlamentare	175
4.3. Opoziția parlamentară.....	179
4.4. Birourile și comitetele.....	179
4.5. Comisiile parlamentare	183
a. Definiție și funcții	183
b. Clasificări	183
c. Componentă și desemnarea membrilor	183
d. Comisiile permanente.....	184
e. Comisiile temporare (ad-hoc).....	188
f. Comisiile speciale („ <i>select committees</i> ”).....	188

g. Comisiile fără specialitate („ <i>standing committees</i> ”)	189
h. Comisia întregii camere	189
i. Comisiile comune (mixte).....	189
j. Comisiile de anchetă	190
k. Comisiile de mediere.....	190
l. Reguli privind funcționarea comisiilor parlamentare.....	191
§5. Funcționarea parlamentului.....	192
5.1. Mandatul sau legislatura	192
5.2. Sesiunea	194
a. Categoriile de sesiuni	194
b. Convocarea sesiunilor parlamentare	194
c. Durata sesiunilor	195
5.3. Ședințele	195
5.4. Sistemul de vot	198
§6. Deputații și senatorii	200
6.1. Prezentare generală.....	200
6.2. Drepturi și obligații.....	202
6.3. Incompatibilități și imunități.....	204
6.4. Răspundere și sancțiuni	206
§7. Actele Parlamentului. Considerații generale.....	206
§8. Legea, ca act juridic al parlamentului	208
8.1. Conceptul de lege ca act juridic al parlamentului.....	208
8.2. Clasificarea legilor	212
8.3. Supremația legii.....	214
a. Conceptul de supremație a legii.....	214
b. Fundamentarea științifică a supremației legii	215
c. Explicarea supremației legii în raport cu supremația Constituției.....	216
d. Consecințele juridice ale supremației legii.....	217
8.4. Elaborarea legii	217
a. Inițiativa legislativă	218
b. Sesizarea Camerei competente	221
c. Examinarea și avizarea proiectului de lege de către comisiile parlamentare	229
d. Incluziunea proiectului de lege sau a propunerii legislative pe ordinea de zi a ședinței camerei parlamentare.....	229
e. Dezbaterile proiectului de lege în plenul camerelor parlamentului	229
f. Votarea proiectului sau a propunerii de lege	230
g. Medierea și concilierea.....	231
h. Semnarea legilor de către președintele camerei	231
i. Promulgarea legilor de către șeful de stat. Publicarea legilor	232
j. Aprobarea legii prin referendum	232
k. Alte reguli constituționale privind elaborarea legii	233
8.5. Modificarea, suspendarea și abrogarea legii	234
8.6. Deosebiri între constituție și legi	234
8.7. Conformitatea cu legea a celorlalte acte emise de către organele statului.....	235
§9. Regulamentele parlamentare	235

§10. Hotărârea, ca act juridic al parlamentului	237
§11. Motiunile	238
§12. Actele structurilor parlamentare	239
Bibliografie la Capitolul VI	239
Capitolul VII. Puterea executivă	243
Secțiunea I. Precizări terminologice	243
Secțiunea a II-a. Structura executivului	243
Secțiunea a III-a. Raporturile legislativ-executiv	245
§1. Rolul legislativului în formarea executivului	245
1.1. Desemnarea șefului executivului	245
1.2. Desemnarea șefului de guvern și a membrilor acestuia	245
§2. Raporturile legislativ-executiv în legătură cu activitatea acestora	248
2.1. Intervenția legislativului în activitatea executivului	249
2.2. Intervenția executivului în activitatea legislativului	249
a. Cu prilejul inițiativei legislative	250
b. Cu prilejul promulgării legilor	250
c. Cu prilejul referendumului	250
§3. Compatibilitatea funcției parlamentare și funcției executive	250
§4. Creșterea rolului executivului. Cauze și consecințe	251
Bibliografie la Capitolul VII	252
Capitolul VIII. Instituția șefului de stat	253
Secțiunea I. Considerații generale	253
Secțiunea a II-a. Evoluția instituției șefului de stat în România	254
Secțiunea a III-a. Atribuțiile șefului de stat	256
§1. Rolul și atribuțiile șefului de stat în sistemele constituționale din alte state	256
§2. Rolul și atribuțiile Președintelui României	258
2.1. Atribuții privind legiferarea	259
2.2. Atribuții privind organizarea și funcționarea puterilor publice	259
2.3. Atribuții privind alegerea, formarea, avizarea formării, numirea sau revocarea unor autorități publice	260
2.4. Atribuții în domeniul apărării țării și asigurării ordinii publice	260
2.5. Atribuții în domeniul politicii externe	260
2.6. Alte atribuții	261
Secțiunea a IV-a. Desemnarea șefului de stat	261
§1. Desemnarea șefului de stat în dreptul comparat	261
§2. Alegerea șefului de stat în România	262
Secțiunea a V-a. Durata mandatului șefului de stat	263
Secțiunea a VI-a. Proceduri, solemnități, protocol	264
Secțiunea a VII-a. Răspunderea șefului de stat	265
§1. Imunitatea	266
§2. Răspunderea politică	266
§3. Răspunderea penală	267
Secțiunea a VIII-a. Actele șefului de stat	267
Bibliografie la Capitolul VIII	268

Capitolul IX. Curtea Constituțională a României	269
Secțiunea I. Controlul constituționalității în România	269
§1. Sediul materiei	269
§2. Caracterizarea Curții Constituționale	269
Secțiunea a II-a. Actele supuse controlului de constituționalitate	270
§1. Legile	270
§2. Tratatetele sau alte acorduri internaționale	271
§3. Inițiativa de revizuire a Constituției	271
§4. Regulamentele Parlamentului	272
§5. Hotărârile camerelor parlamentare și ale Parlamentului	272
§6. Ordonanțele Guvernului	272
§7. Inițiativele legislative populare	272
Secțiunea a III-a. Alte atribuții ale Curții Constituționale	273
§1. Atribuția de a veghea la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și de confirmare a rezultatelor sufragiului	273
§2. Constatarea existenței împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României și comunicarea celor constatate Parlamentului și Guvernului	273
§3. Avizarea propunerii de suspendare din funcție a Președintelui României	274
§4. Atribuția de a veghea la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și de a confirma rezultatele acestuia	274
§5. Rezolvarea contestațiilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid politic	274
§6. Soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice	274
§7. Alte atribuții	275
Secțiunea a IV-a. Procedura în fața Curții Constituționale	275
§1. Procedura controlului constituționalității legilor	276
1.1. Procedura în cazul controlului prealabil de constituționalitate	276
1.2. Procedura în cazul judecării excepției de neconstituționalitate	277
§2. Procedura controlului constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale	279
§3. Procedura controlului constituționalității inițiativelor de revizuire a Constituției	279
§4. Procedura controlului constituționalității regulamentelor Parlamentului	279
§5. Procedura controlului constituționalității ordonanțelor Guvernului	280
§6. Procedura de constatare a existenței împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României	280
§7. Procedura avizării suspendării din funcție a Președintelui României	280
§8. Procedura controlului constituționalității partidelor politice	281
§9. Procedura soluționării conflictelor juridice de natură constituțională	281
§10. Alte proceduri	282
Secțiunea a V-a. Actele Curții Constituționale. Efecte juridice	282
§1. Denumirea actelor Curții Constituționale	282
§2. Efecte juridice	283
Bibliografie la Capitolul IX	284

Capitolul X. Autoritatea judecătorească.....	286
Secțiunea I. Terminologie și noțiuni.....	286
Secțiunea a II-a. Specificul activității jurisdicționale.....	288
§1. Principiile fundamentale potrivit cărora se realizează justiția	289
1.1. Principiul legalității	289
1.2. Justiția este unică, imparțială și egală pentru toți	290
1.3. Folosirea limbii oficiale și a limbii materne în justiție	290
1.4. Dreptul la apărare	291
1.5. Prezumția de nevinovăție	291
1.6. Independența judecătorului și supunerea lui numai legii	291
§2. Organele autorității judecătorești	293
Secțiunea a III-a. Raporturile cu legislativul și executivul.....	295
Bibliografie la Capitolul X	295
Index.....	297